

Rimodelimi i financimit dhe modernizimi i
shëndetësisë

2021-2025

Rimodelimi i financimit dhe modernizimi i shëndetësisë

2021 - 2025

A. Analizë mbi Premtimin “Rimodelimi i financimit publik për Shëndetësinë dhe modernizimin e sistemit (2021-2025)”

Analizë e ecurisë së programit deri në 2025 në kontekstin politik, social, ekonomik, buxhetor dhe tendencat ndërkombëtare

B. Kuadri Rregullator dhe përputhshmëria me strategjinë dhe politikat për Sektorin e Shëndetësisë deri në 2025

C. Analiza e alokimeve fiskale dhe performancës së Sektorit të Shëndetësisë (2021–2024)

D. Vlerësimi i premtimit për “Rimodelimin e financimit publik për Shëndetësinë dhe modernizimin e Sistemit Shëndetësor” (2021–2025)

E. Vlerësimi i përmbushjes për ndikimin afatgjatë në stabilitetin ekonomik, financiar, social dhe qëndrueshmërinë

F. Vlerësimi i përgjegjshmërisë dhe Kontratës të realizuar me votuesit, si dhe shpërndarja e efektit në rajonet e vendit, shtresat e popullsisë dhe ekonomi deri në 2025

Vlerësimi i përmbushjes së programit

PËRGATITJA DHE SHPËRNDARJA

Raport progresi

Vlerësimi i programit të qeverisë 2021-2025 dhe efienca e menaxhimit të kostove:
1200 ditë qeverisje

Evaluation of the government program 2021-2025 and cost management efficiency:
1200 days of governance

www.polifakt.al

www.altax.al

info@altax.al

Janar 2025

Tirana, Shqipëri

Polifakt.al është një platformë e pavarur dhe e besueshme për monitorimin e realizueshmërisë së premtimeve politike. Ajo ofron analiza të detajuara mbi zbatueshmërinë financiare të angazhimeve elektorale, duke i krahasuar ato me performancën reale të qeverisë dhe alokimet dhe kufizimet buxhetore.

Pikat kyçe të Polifakt.al në vlerësimin e përmbushjes

Monitorimi i premtimeve zgjedhore dhe programeve qeverisëse

[Polifakt.al](http://www.polifakt.al) ndjek sistematikisht premtimet e bëra nga liderët politikë, duke vlerësuar:

Realizueshmërinë. A janë premtimet të arritshme brenda kontekstit aktual ekonomik?

Burimet financiare. A janë ndarë burime të mjaftueshme për zbatimin e premtimeve?

Statusi i përmbushjes. Tregon nëse premtimet janë realizuar, pjesërisht realizuar, apo të porealizuara.

Krahasimi me kapacitete fiskale dhe kostot e përmbushjes

Platforma krahason në mënyrë të vazhdueshme premtimet me ndarjen e fondeve dhe ndryshimet në Planin Buxhetor Vjetor (PBV). Kjo ndihmon në identifikimin e:

- ✓ Përputhshmërisë midis premtimeve politike dhe shpenzimeve reale.
- ✓ Transparencës dhe përgjegjshmërisë në ndarjen dhe përdorimin e fondeve qeveritare.

Raportet e progresit

[Polifakt.al](http://www.polifakt.al) gjeneron raporte periodike për të dokumentuar progresin në përmbushjen e premtimeve. Këto raporte përfshijnë:

- Vlerësimin e performancës së ministrive dhe sektorëve përkatës.
- Përditësime mbi shkallën e arritjes së objektivave të qeverisë.

Kjo qasje siguron një mbikëqyrje të detajuar dhe të pavarur, duke përmirësuar llogaridhënien dhe transparencën në qeverisje.

Kushtet e përdorimit të Raportit

Qëllimi dhe përgjegjësia

Raporti shërben si bazë për hartimin e politikave ekonomike për të shmangur krizat financiare dhe për të forcuar qëndrueshmërinë ekonomike.

Çdo mendim i shprehur në raport i takon autorit dhe nuk përfaqëson pikëpamjet institucionale të ALTAX apo POLIFAKT.

Riprodhimi dhe shpërndarja

Çdo përmbajtje e këtij raporti mund të shpërndahet ose riprodhohet vetëm duke ruajtur saktësinë dhe duke cituar burimin origjinal (Qendra ALTAX).

Përmbajtja duhet të shoqërohet gjithmonë me njohjen e cilësisë së burimit në çdo lloj përdorimi.

Kushtet për përdoruesit

Përdoruesit që ndajnë raportin duhet të promovojnë pajtueshmërinë me këto kushte nga përdoruesit përfundimtarë.

Çdo tentativë për të shitur përmbajtjen, plotësisht ose pjesërisht, kërkon leje paraprake nga Qendra ALTAX.

Kufizime të përdorimit

Raporti mund të përdoret vetëm për qëllime jo-fitimprurëse.

Çdo riprodhim duhet të shoqërohet me citimin e burimit origjinal si Qendra ALTAX.

Fjalë Kyçe: #premtime zgjedhore #program qeverises #dialog deliberativ #analiza #buxheti #prioritete #politike #pergjegjshmeri financiare #transparence #kapacitete fiskale #permbushje

Kodi JEL: D72, E62, H50, P11

© Të gjitha të drejtat e rezervuara nga **Qendra ALTAX**.

Konsiderata

(Shqip) Ky dokument është një produkt i bashkëpunimit mes një grupi të gjerë kontribuesish – autorëve, ekspertëve, përpunuesve të të dhënave dhe stafit mbështetës nën drejtimin e Drejtoreshës Ekzekutive. Lexuesit dhe ndjekësit janë një komponent kyç për vijimësinë e punës.

ALTAX nëpërmjet këtij dedikimi falënderonë autorët, si kontribuesit kryesorë. Me analizën e tyre ata kanë kryer një punë të rëndësishme në modelimin dhe analizimin e problematikave ekonomike dhe politike. Nga produkti analizës kanë siguruar saktësinë dhe renditjen e të dhënave statistikore, si dhe strukturimin e argumenteve dhe përfundimeve për temën kryesore të infrastrukturës dhe transportit.

Me këtë rast falënderojmë edhe përpunuesit e të dhënave statistikore, të cilët kanë ndihmuar në ilustrimin e analizës së plotë, duke identifikuar dhe përshkruar momentet kyçe që lidhen me temat ekonomike dhe politike.

Një falënderim i veçantë është për ekspertët që bashkëpunojnë vullnetarisht me ALTAX. Nga komunikimi me ta janë marrë mendime profesionale dhe etike që kanë ndikuar në përmirësimin e dokumentit.

Një falënderim i veçantë shkon për dizajnerin për formatimin profesional të bërë këtij publikimi si dhe për ndihmën në vijimësi duke kontribuar në aksesin dhe përdorimin praktik të dokumentit nga lexuesit në aplikacionin ALTAX që mund të shkarkohet në [App Store](#) dhe [Google Play](#).

Kjo analizë është drejtuar dhe koordinuar nga Drejtoresh ekzekutive e ALTAX, e cila ka mbikëqyrur procesin e hartimit të analizës, si dhe promovimin e vizionit të organizatës nëpërmjet gjithë produkteve të ALTAX

Falënderimi i ALTAX drejtohet edhe për lexuesit dhe ndjekësit. Ata luajnë një rol të rëndësishëm për motivimin e vazhdueshëm të ALTAX në publikimin e analizave të tjera dhe në ruajtjen e objektivit për të qenë një komentator i politikave fiskale dhe ekonomike në Shqipëri dhe më gjerë.

Për komente dhe sqarime, ju mund të na kontaktoni duke shkruar tek info@altax.com

Acknowledgement

(English) This document is a product of collaboration between a wide group of contributors – authors, experts, data processors and support staff – under the leadership of the Executive Director. Readers and followers are a key component for the continuity of the work.

ALTAX through this dedication thanks the authors, as the main contributors. With their analysis, they have done an important job in modeling and analyzing economic and political issues. From the analysis product, they have ensured the accuracy and ordering of statistical data, as well as the structuring of arguments and conclusions on the main topic of infrastructure and transport.

On this occasion, we also thank the statistical data processors, who have helped illustrate the complete analysis, by identifying and describing key moments related to economic and political topics.

A special thanks goes to the experts who voluntarily cooperate with ALTAX. From communication with them, professional and ethical opinions have been obtained that have influenced the improvement of the document.

A special thanks goes to the designer for the professional formatting of this publication and for the ongoing assistance by contributing to the access and practical use of the document by readers in the ALTAX application that can be downloaded from the [App Store](#) and [Google Play](#).

This analysis was directed and coordinated by the Executive Director of ALTAX, who has overseen the process of drafting the analysis, as well as the promotion of the organization's vision through all ALTAX products

ALTAX's thanks are also addressed to its readers and followers. They play an important role in the continuous motivation of ALTAX in publishing other analyses and in maintaining the objective of being a commentator on fiscal and economic policies in Albania and beyond.

For comments and clarifications, you can contact us by writing to info@altax.com

Follow ALTAX and Polifakt on social media, Web and in our App

[FISKALISTI](#)

You are placed in our focus and
We are at your attention creating together!

[ALTAX - POLIFAKT](#)

We publish and distribute information,
ongoing analysis and studies.

[ALTAX](#)

Communicate through social media addresses

[ALTAX](#)

Watch our informative and educational videos

[ALTAX.AL](#)

Read and download unique analyses and studies

[POLIFAKT.AL](#)

Look at how many political promises have been kept.

[App Store](#)
[Google Play](#)

Download the application to have it delivered directly to your cell phone.

A relationship about the commonalities that unite us in everyday life.

Rimodelimi i financimit dhe modernizimi i shëndetësisë

Synimi. Ristrukturimi i financimit publik për të garantuar një sistem shëndetësor efektiv dhe të qëndrueshëm.

Qëllimi. Rritja e investimeve në shëndetësi, duke përfshirë burimet njerëzore, infrastrukturën dhe teknologjinë.

Argumente:

Efikasiteti financiar. Optimizimi i shpenzimeve për të siguruar shpërndarje të drejtë të burimeve.

Modernizimi i sistemeve. Dixhitalizimi dhe përmirësimi i infrastrukturës për shërbime më cilësore.

Përmirësimi i aksesit. Garantimi i shërbimeve të barabarta për të gjithë qytetarët.

Pritshmëri. Përmirësimi i performancës së sistemit shëndetësor dhe rritja e kënaqësisë së pacientëve.

Rimodelimi i financimit publik për shëndetësinë, modernizimin e sistemit shëndetësor

A. Analizë mbi Premtimin “Rimodelimi i financimit publik për Shëndetësinë dhe modernizimin e sistemit (2021-2025)”

Premtimi i rimodelimit të financimit publik për shëndetësinë dhe modernizimin e sistemit shëndetësor është një plan ambicioz që përfshin një sërë iniciativash dhe reformash për të përmirësuar cilësinë dhe aksesin në shërbimet shëndetësore, duke përfshirë përdorimin më të efektshëm të fondeve publike. Ky plan përfshin periudhën 2021-2025 dhe ka disa aspekte kyçe që meritojnë analizë të thelluar.

Qëllimi dhe sfondi i Premtimit

Rimodelimi i financimit të shëndetësisë ka si synim kryesor përmirësimin e aksesit në shërbime shëndetësore dhe rritjen e cilësisë së tyre për të gjithë qytetarët. Ky proces është i nevojshëm për të adresuar disa problematika të njohura të sistemit aktual, të tilla si:

- Ndikimi i financimit të pamjaftueshëm dhe i shpërndarë jo në mënyrë të drejtë për nevojat e popullatës.
- Përdorimi i paefektshëm i burimeve, që ndikon negativisht në cilësinë e shërbimeve dhe përvojën e pacientëve.
- Modernizimi i infrastrukturës dhe teknologjisë shëndetësore për të përballuar kërkesat e rritura dhe për të ofruar shërbime të sofistikuar.

Elementët kryesorë të Rimodelimit të Financimit

- **Përmirësimi i Sistemit të Financimit.** Për të siguruar një financim më të qëndrueshëm dhe të drejtë, mund të miratohet një model i ri ku shpërndarja e fondeve bëhet më në përputhje me nevojat reale të popullatës, duke i fokusuar më shumë në rajonet dhe grupet më të marginalizuara.
- **Përmirësimi i Infrastrukturës Shëndetësore.** Modernizimi i spitaleve dhe qendrave shëndetësore është një komponent kyç i këtij projekti. Investimet në infrastruktura do të ndihmojnë në përmirësimin e kushteve të punës dhe shërbimeve për pacientët.
- **Integrimi i Teknologjisë dhe Menaxhimi i të Dhënave Shëndetësore.** Përdorimi i teknologjisë së informacionit, si sisteme elektronike të regjistrimit të pacientëve dhe menaxhimit të të dhënave, mund të përmirësojë shumë efikasitetin dhe sigurinë e shërbimeve shëndetësore.
- **Rritja e Aksesit dhe Cilësisë së Shërbimeve Shëndetësore.** Ky aspekt përfshin rritjen e numrit të spitaleve dhe qendrave shëndetësore që ofrojnë shërbime, duke siguruar që ato të përmbushin standardet më të larta të cilësisë dhe sigurisë për pacientët.

Përfitimet e Rimodelimit

- **Përmirësimi i Shëndetit Publik.** Rritja e efikasitetit në menaxhimin e burimeve dhe ofrimin e shërbimeve mund të çojë në përmirësimin e shëndetit të popullatës, uljen e sëmundshmërisë dhe vdekshmërisë.
- **Rritja e Besimit të Qytetarëve.** Kur qytetarët ndjehen të sigurt dhe të mbështetur në sistemin shëndetësor, besimi në institucionet publike rritet, duke kontribuar në forcimin e kohezionit social.
- **Përmirësimi i Ekonomisë Shëndetësore.** Investimet në shëndetësi mund të stimulojnë zhvillimin e sektorëve të tjerë të ekonomisë, si ndihma e shëndetësisë private, farmacitë, dhe industrinë e teknologjisë mjekësore.

Sfidat dhe Pengesat

- **Përballimi i Kostove të Larta të Investimeve.** Ky plan kërkon një sasi të konsiderueshme investimesh në infrastrukturë dhe teknologji, të cilat mund të jenë një barrë për buxhetin publik. Përcaktimi i burimeve financiare të qëndrueshme është një sfidë.
- **Rezistenca ndaj Ndryshimeve.** Ndryshimet në sistemin shëndetësor shpesh hasin në rezistencë nga stafi i shëndetësisë dhe strukturat që janë mësuar me mënyra të caktuara të punës.
- **Mungesa e Pjesëmarrjes dhe Konsensusit.** Në disa raste, mund të mungojë një konsensus i gjerë politik dhe shoqëror për implementimin e reformave, duke çuar në ngadalësimin ose bllokimin e përpjekjeve për përmirësim.

Rimodelimi i financimit publik për shëndetësinë dhe modernizimi i sistemit shëndetësor janë hapa të rëndësishëm për përmirësimin e shërbimeve dhe rritjen e cilësisë së jetës për qytetarët. Ky proces është i domosdoshëm për të përballuar sfidat e sistemit shëndetësor të sotëm dhe për të siguruar që shëndeti i popullatës të mbetet një prioritet.

Megjithatë, për t'u realizuar me sukses, do të kërkohet angazhim i fortë politik, financim të qëndrueshëm dhe një angazhim afatgjatë për të mbështetur modernizimin e shëndetësisë.

Analizë e ecurisë së programit deri në 2025 në kontekstin politik, social, ekonomik, buxhetor dhe tendencat ndërkombëtare

1. Konteksti Politik Programi qeverisës i Shqipërisë 2021-2025 ka një fokus të qartë në përmirësimin e sektorëve kryesorë, përfshirë shëndetësinë, duke adresuar boshllëqet në financim dhe përmirësuar cilësinë e shërbimeve. Rimodelimi i financimit të shëndetësisë është një prioritet i madh dhe synon kalimin drejt skemave të qëndrueshme të sigurimeve shëndetësore, si dhe rritjen e transparencës në përdorimin e fondeve publike.

- **Ecuria deri tani:** Ka pasur përpjekje për të avancuar skemat e sigurimeve shëndetësore dhe për të rritur transparencën, por ka mbetur ende një ngarkesë e konsiderueshme në lidhje me zbatimin e këtyre politikave. Ky proces është penguar nga sfida të natyrës burokratike dhe nga qëndrueshmëria e financimit, që shpesh mund të ndikojnë në ekzekutimin efikas të reformave.

- **Pritshmëritë për 2025:** Nëse të gjitha këto objektiva realizohen, do të mund të arrihen përmirësime të konsiderueshme në efikasitetin e financimit të shëndetësisë, transparencën e përdorimit të fondeve dhe në krijimin e një sistemi të qëndrueshëm shëndetësor.

2. Konteksti Social Popullsia e Shqipërisë është përballur me një rritje të numrit të të moshuarve dhe një rritje të sëmundjeve kronike, që ka shkaktuar një kërkesë të lartë për një sistem shëndetësor më modern dhe efikas. Në këtë kontekst, besimi i publikut ndaj sistemit shëndetësor ka mbetur i ulët për shkak të perceptimeve mbi korrupsionin dhe mungesës së pajisjeve moderne.

- **Ecuria deri tani:** Programi ka adresuar disa probleme sociale, por ndjenja e besimit nga ana e qytetarëve ndaj sistemit shëndetësor është ende e ulët, sidomos për shkak të mungesës së transparencës dhe kontrollit të mjaftueshëm mbi abuzimet. Përshtatja me nevojat e një popullate të plakur dhe të sëmurë është gjithashtu e ngadaltë.
- **Pritshmëritë për 2025:** Nëse zbatohen masat e reja, përfshirë përdorimin e teknologjisë dhe modernizimin e infrastrukturës, mund të shihet një përmirësim i besimit të publikut dhe një rritje e nivelit të kënaqësisë me shërbimet shëndetësore.

3. Konteksti Ekonomik dhe Buxhetor Borxhi publik i Shqipërisë qëndron mbi 70% të PBB-së, duke kufizuar mundësitë për reforma të mëdha fiskale. Megjithatë, shpenzimet për shëndetësinë kanë pasur një rritje graduale, duke arritur në 4.5–4.8% të PBB-së në periudhën 2021-2024.

- **Ecuria deri tani:** Shpenzimet për shëndetësinë janë rritur, por ky rritje ka qenë e kufizuar nga kufizimet buxhetore, për shkak të borxhit të lartë publik dhe prioriteteve të tjera të qeverisë. Investimet në sektorin shëndetësor janë ndarë në një mënyrë që të përmbushin nevojat urgjente, por nuk ka pasur mundësi për të bërë reforma më të thella.
- **Pritshmëritë për 2025:** Me kalimin e kohës, mund të ketë mundësi për rritje të financimeve për shëndetësinë, por kjo do të kërkojë një ulje të borxhit publik dhe një përmirësim të të ardhurave shtetërore, duke krijuar hapësirë për investime të qëndrueshme.

4. Faktori Ndërkombëtar dhe tendencat. Bashkëpunimi me organizatat ndërkombëtare, si Organizata Botërore e Shëndetësisë (WHO) dhe Bashkimi Europian (BE), është intensifikuar për modernizimin e shërbimeve shëndetësore. Po ashtu, trendet globale po theksojnë dixhitalizimin, përdorimin e inteligjencës artificiale dhe zgjerimin e sigurimeve shëndetësore.

- **Ecuria deri tani:** Bashkëpunimi me aktorët ndërkombëtarë ka sjellë disa mundësi për zhvillimin e shërbimeve shëndetësore dhe kalimin në teknologji më të avancuara, por implementimi ka qenë i ngadaltë për shkak të barrierave strukturore dhe mungesës së kapaciteteve financiare.
- **Pritshmëritë për 2025:** Nëse trendet globale dhe bashkëpunimi ndërkombëtar intensifikohen, mund të shihet një modernizim i mëtejshëm i shërbimeve shëndetësore dhe përdorimi më i madh i teknologjive të reja, përfshirë dixhitalizimin dhe inteligjencën artificiale, që do të rrisin efikasitetin dhe aksesin në shërbime.

Për të arritur suksesin e plotë të programit deri në vitin 2025, Shqipëria duhet të përballojë disa sfida kyçe, përfshirë kufizimet buxhetore dhe perceptimet negative të publikut. Megjithatë, duke e forcuar bashkëpunimin ndërkombëtar dhe duke përdorur më mirë teknologjitë e reja, ka mundësi për të modernizuar sistemin shëndetësor dhe për të siguruar një financim më të qëndrueshëm dhe efikas. Rritja e besimit dhe përmirësimi i shërbimeve për qytetarët janë gjithashtu faktorë kritikë që do të ndikojnë në suksesin e programit.

B. Kuadri Rregullator dhe politikat për sektorin e shëndetësisë në Shqipëri deri në 2025

1. Kuadri Rregullator

Në Shqipëri, kuadri rregullator për sektorin e shëndetësisë është i strukturuar në disa nivele dhe përfshin legjislacionin, strategjitë dhe planet e veprimit që synojnë përmirësimin e shërbimeve shëndetësore dhe garantimin e aksesit të barabartë për të gjithë qytetarët.

1.1. Legjislacioni dhe Aktet Normative

Ligji Nr. 10 141, datë 5.5.2009 "Për Shërbimin e Kujdesit Shëndetësor": Ky ligj përcakton bazat e shërbimeve shëndetësore në Shqipëri, duke përfshirë organizimin, financimin dhe ofrimin e shërbimeve.

Ligji Nr. 10 141/2012 "Për Shërbimin e Kujdesit Shëndetësor": Ky ligj ka për qëllim rregullimin e shërbimeve shëndetësore në Shqipëri, përfshirë organizimin, financimin dhe ofrimin e shërbimeve.

Ligji Nr. 10 141/2012 "Për Shërbimin e Kujdesit Shëndetësor": Ky ligj ka për qëllim rregullimin e shërbimeve shëndetësore në Shqipëri, përfshirë organizimin, financimin dhe ofrimin e shërbimeve.

1.2. Strategjitë dhe Planet e Veprimit

[Strategjia Kombëtare e Shëndetësisë 2021-2030:](#) Ky dokument ofron një vizion të qartë për përmirësimin e shëndetit të popullatës dhe integrimin e strategjive dhe planeve të veprimit në sektorin e shëndetësisë dhe ndër-sektorial për përmirësimin e shëndetit të popullatës.

[Strategjia e Zhvillimit të Kujdesit Parësor 2020-2025:](#) Ky dokument fokusohet në forcimin e kujdesit shëndetësor parësor, përmirësimin e aksesit dhe cilësisë së shërbimeve për qytetarët.

[Strategjia Kombëtare për Mbrojtjen Sociale 2024-2030:](#) Ky dokument synon përmirësimin e mbrojtjes sociale, përfshirë aspektet e shëndetit dhe mirëqenies së qytetarëve.

2. Përputhshmëria me Strategjinë dhe Politikat deri në 2025

Strategjitë dhe politikat e miratuara janë në përputhje me objektivat e zhvillimit të qëndrueshëm dhe angazhimet ndërkombëtare të Shqipërisë, si dhe me rekomandimet e organizatave ndërkombëtare si Organizata Botërore e Shëndetësisë (OBSh) dhe Bashkimi Evropian (BE).

2.1. Integrimi i Strategjive dhe [Planeve të Veprimit](#)

Strategjia Kombëtare e Shëndetësisë 2021-2030 synon zhvillimin dhe menaxhimin e koordinuar dhe të integruar të të gjitha strategjive dhe planeve të veprimit në sektorin e shëndetësisë dhe ndër-sektorial për përmirësimin e shëndetit të popullatës.

2.2. Fuqizimi i organeve të menaxhimit dhe mbikëqyrjes

Një nga temat kryesore të strategjisë është fuqizimi i organeve të menaxhimit dhe mbikëqyrjes me shumë aktorë për qeverisjen e zbatimit të strategjisë dhe zhvillimin e mëtejshëm.

2.3. Angazhimi i Partnerëve dhe Palëve të Interesit

Strategjia thekson zgjerimin, forcimin dhe angazhimin më sistematik të partnerëve dhe palëve të interesit në përcaktimin e politikave dhe prioritetëve kombëtare të sektorit shëndetësor.

2.4. Sigurimi i qëndrueshmërisë së politikave dhe projekteve

Një tjetër objektiv është sigurimi i qëndrueshmërisë së politikave të reja, ndërhyrjeve dhe projekteve pilot, për të garantuar vazhdimësinë dhe efektivitetin e tyre në kohë.

2.5. Monitorimi dhe Vlerësimi i Strategjisë

Strategjia parashikon që monitorimi dhe vlerësimi të jenë në zbatim, duke siguruar grumbullimin e të dhënave për të gjithë treguesit në kuadrin tregues të strategjisë dhe përcaktimin dhe zbatimin e proceseve të monitorimit dhe raportimit të rregullt.

C. Analiza e alokimeve fiskale dhe performancës së Sektorit të Shëndetësisë (2021–2024)

1. Tendencat Historike në Alokimet Fiskale për Shëndetësinë

Duke analizuar shpenzimet për shëndetësinë gjatë periudhës 2016–2024, është evidentuar një rritje e vazhdueshme e alokimeve, e cila ka përqendruar investimet kryesisht në dy drejtime: përmirësimin e infrastrukturës dhe teknologjisë. Për ta parë përtej mandatit qeverisës 2021 – 2025, e bazojmë nga 4 vite përpara tij. Ky trend ka ardhur në përputhje me prioritetet e ndryshme të politikave qeveritare gjatë viteve:

- **2016 (3.2% e PBB-së):** Fokus në infrastrukturën bazike dhe pagat e personelit.
- **2019 (3.8% e PBB-së):** Investime të para në modernizimin e sistemeve dhe teknologjive.
- **2021 (4.2% e PBB-së):** Përgjigje ndaj krizës COVID-19 dhe rritja e pagave të personelit shëndetësor.
- **2024 (4.8% e PBB-së):** Përkushtim në modernizimin e pajisjeve dhe dixhitalizimin e sistemeve.

Shpenzimet për shëndetësinë gjatë periudhës 2021–2024 kanë shfaqur një rritje të qëndrueshme, duke reflektuar përpjekjet e qeverisë për të përmirësuar infrastrukturën dhe shërbimet shëndetësore. Të dhënat e ofruara nga **Programet Buxhetore Afatmesëm 2021–**

2025 dhe Aktet Normative tregojnë për një rritje të shpenzimeve nga 70.5 miliardë lekë në 2021 në 85.0 miliardë lekë në 2024, përkatësisht 3.2% dhe 3.5% të PBB-së.

Kjo rritje është një indikacion i angazhimit të qeverisë për të adresuar sfidat dhe për të modernizuar sektorin shëndetësor, megjithëse është e rëndësishme të theksohet se përqindja e shpenzimeve të shëndetësisë në PBB është ende më e ulët krahasuar me mesataren e BE-së (përkatësisht 7% të PBB-së për vendet më të zhvilluara të BE-së).

Rritja e alokimeve dhe përqindja ndaj PBB-së pasqyrojnë angazhimin për forcimin e sistemit shëndetësor, ndonëse këto nivele mbeten ende nën mesataren e BE-së. Për shembull, sipas standardeve të BE-së, shpenzimet për shëndetësinë arrijnë deri në 7% të PBB-së.

Ky trend i rritjes së alokimeve buxhetore, pavarësisht se përqindja ndaj PBB-së mbetet nën standardet evropiane, sugjeron një angazhim të qeverisë për të investuar më shumë në përmirësimin e shëndetësisë, duke pasur parasysh nevojat e mëdha infrastrukturore dhe teknologjike të sektorit.

Vlerësimi i Kostove të Zbatimit sugjeron një investim të përgjithshëm prej **20–25 miliardë lekë** gjatë periudhës 2021–2024 për këto aktivitete, që përfshijnë modernizimin e spitaleve, blerjen e pajisjeve të reja, dhe krijimin e sistemeve dixhitale.

2. Kostot Direkte dhe Indirekte të Zbatimit të Premtimit

Kostot direkte lidhen me investimet në rinovimin e infrastrukturës dhe pajisjeve, krijimin e një platforme dixhitale dhe trajnimin e personelit:

- **Modernizimi i pajisjeve** (80–100 milionë EUR): Investime në teknologji të reja dhe rinovimin e spitaleve.
- **Sigurimet shëndetësore** (20–30 milionë EUR): Rimodelimi i financimit publik dhe krijimi i skemave të reja.
- **Infrastruktura dixhitale** (40–50 milionë EUR): Krijimi i një sistemi të integruar për menaxhimin shëndetësor.
- **Trajnime dhe staf** (10–15 milionë EUR): Përgatitja e personelit për përdorimin e teknologjive të reja.
- **Administrimi dhe monitorimi** (10–12 milionë EUR): Strukturat për menaxhimin dhe auditimin e sistemeve të reja.

Kostot indirekte lidhen me sfidat e menaxhimit dhe të mirëmbajtjes së sistemeve të reja, si dhe nevojën për trajnime të vazhdueshme për personelin.

3. Krahasimi i kostove me alokimet buxhetore dhe kapacitetet Fiskale

Alokimet buxhetore për shëndetësinë gjatë periudhës 2021–2024 janë rritur, si më poshtë:

- **2021:** 512 milionë EUR
- **2022:** 545 milionë EUR
- **2023:** 590 milionë EUR
- **2024:** 620 milionë EUR (operative)

Kostoja totale për modernizimin e sistemit shëndetësor për periudhën 2021–2024 është vlerësuar të jetë 150–200 milionë EUR, që përbën një ngarkesë të konsiderueshme për buxhetin e shtetit.

Nga analiza e shpenzimeve dhe kostove, është e qartë se, ndërsa alokimet për shëndetësinë janë rritur me 20% gjatë periudhës 2021–2024, kapacitetet fiskale të shtetit mbeten të kufizuara. Rritja e shpenzimeve për shëndetësinë është një sfidë, pasi buxheti duhet të menaxhojë jo vetëm shëndetësinë, por edhe detyrime të tjera buxhetore si pagat, pensionet, dhe shpenzimet e tjera të administratës publike.

Në këtë kontekst, **kapacitetet fiskale** janë të kufizuara për shkak të borxhit të lartë publik dhe nevojës për të ruajtur stabilitetin makroekonomik. Kjo do të thotë që ndonëse ka një rritje të alokimeve për shëndetësinë, këto janë ende të kufizuara në krahasim me nevojat reale të sektorit dhe standardet ndërkombëtare.

4. Vlerësimi i Kërkesave Infrastrukturore, Administrative dhe Teknike

Infrastruktura: Nevoja për rinovimin e spitaleve dhe përmirësimin e pajisjeve, si dhe krijimi i një platforme dixhitale për menaxhimin shëndetësor, është thelbësore për modernizimin. Ky proces kërkon burime të mëdha për ndërtimin e infrastrukturës dhe përmirësimin e kapaciteteve teknologjike.

Administrimi: Aktualisht, struktura administruese është e kufizuar për të menaxhuar një sistem të avancuar të financimit dhe kërkon fuqizim të njësisë të auditimit dhe monitorimit.

Fuqia punëtore: Mungesa e personelit të kualifikuar në teknologjinë mjekësore dhe administrim është një sfidë tjetër. Kjo kërkon një investim të shtuar në trajnime dhe zhvillimin e kompetencave.

5. Ndikimi afatgjatë dhe faktorët e qëndrueshmërisë

- **Ekonomik:** Investimet në modernizimin e shëndetësisë do të çojnë në përmirësimin e eficiencës së përdorimit të fondeve publike dhe do të ulë kostot e trajtimeve.
- **Social:** Përmirësimi i aksesit në shërbime shëndetësore të cilësisë së lartë dhe rritja e shëndetit publik.
- **Mjedisor:** Zbatimi i teknologjive ekologjike dhe menaxhimi i mbetjeve mjekësore janë përpjekje që kanë rëndësi për qëndrueshmërinë afatgjatë të sektorit.

6. Rreziqet dhe Mundësitë

Rreziqet:

- Mungesa e burimeve financiare dhe borxhi i lartë publik mund të kufizojnë mundësitë për realizimin e investimeve të kërkuara.
- Rezistenca nga stafi shëndetësor për shkak të ndryshimeve strukturore.
- Keqmenaxhimi dhe mungesa e transparencës mund të rrezikojnë suksesin e reformave.

Mundësitë:

- Mbështetja nga donatorët ndërkombëtarë dhe organizatat globale mund të ofrojë financim dhe ekspertizë.
- Rritja e besimit të publikut në sistemin shëndetësor mund të kontribuojë në qëndrueshmërinë e investimeve dhe reformave.
- Përmirësimi i efikasitetit dhe qëndrueshmërisë afatgjatë është një mundësi për të maksimizuar efektet e reformave.

Reforma e financimit dhe modernizimi i sistemit shëndetësor janë në rrugën e zbatimit, por kërkojnë investime të konsiderueshme dhe një strategji të qartë. Suksesi i këtyre ndryshimeve do të varet nga koordinimi institucional, mbështetja financiare, dhe përfshirja e të gjitha palëve të interesuara, përfshirë donatorët ndërkombëtarë dhe sektorin privat.

Kjo është një mundësi për të modernizuar një sektor të rëndësishëm dhe për të përmirësuar cilësinë e shërbimeve shëndetësore për qytetarët.

D. Vlerësimi i premtimit për “Rimodelimin e financimit publik për Shëndetësinë dhe modernizimin e Sistemit Shëndetësor” (2021–2025)

1. Arritjet Sasiore

Në periudhën 2021–2024, janë realizuar disa projekte dhe investime të rëndësishme për përmirësimin e sistemit shëndetësor. Këto përpjekje kanë synuar modernizimin e sektorit dhe përmirësimin e cilësisë së shërbimeve shëndetësore, duke përfshirë:

- **Rritja e financimit për shëndetësinë:** Shpenzimet për shëndetësinë janë rritur nga 70.5 miliardë lekë në vitin 2021 në 85.0 miliardë lekë në vitin 2024. Ky trend i rritjes është një indikator i angazhimit të qeverisë për të përmirësuar sistemin, por përqindja e financimit ndaj PBB-së mbetet më e ulët se mesatarja e BE-së, që tregon se ka ende hapësirë për rritje të mëtejshme.
- **Përmirësimi i infrastrukturës shëndetësore:** Spitalet dhe qendrat shëndetësore janë modernizuar, dhe pajisjet mjekësore janë rinovuar. Për shembull, Spitali i Shërbimeve të Larta është përmirësuar duke integruar teknologji të reja, një hap i rëndësishëm për përmirësimin e shërbimeve.
- **Dixhitalizimi i shërbimeve shëndetësore:** Sistemet e menaxhimit të të dhënave shëndetësore dhe përdorimi i mjeteve dixhitale për shërbime mjekësore kanë avancuar, duke e bërë informacionin më të aksesueshëm për qytetarët dhe duke kontribuar në menaxhimin më efikas të shërbimeve.

2. Përafrimi me Zotimet Financiare

Qeveria ka alokuar fonde të konsiderueshme për shëndetësinë, siç është vënë re nga rritja e shpenzimeve gjatë periudhës 2021–2024. Megjithatë, ky angazhim është i kufizuar për shkak të **kufizimeve fiskale**. Edhe pse shpenzimet janë rritur, përqindja e financimit të sektorit shëndetësor është ende nën mesataren e vendeve të BE-së, që tregon se financimi i shëndetësisë ende nuk ka arritur nivelet që do të mund të siguronin një sistem shëndetësor plotësisht të zhvilluar dhe të qëndrueshëm.

3. Afati Kohor i Zbatimit

Premtimi për rimodelimin dhe modernizimin e financimit publik pritej të përfundonte deri në fund të vitit 2024. Megjithatë, shumë nga reformat janë ende në faza zhvillimi dhe kërkojnë më shumë kohë për të arritur rezultate të plota. Investimet janë të avancuara, por përpjekjet për të përfunduar të gjitha objektivat e parapara janë ende duke u zhvilluar, duke sugjeruar se procesi mund të jetë i ngadalshëm.

4. Cilësia e Zbatimit

Për vlerësimin e cilësisë së zbatimit të premtimit, mund të shqyrtohen disa faktorë:

- **Infrastruktura Shëndetësore:** Spitalet dhe qendrat shëndetësore janë përmirësuar, por ka ende nevojë për rinovime dhe modernizim të mëtejshëm, sidomos në zonat rurale, ku infrastruktura mbetet e dobët.
- **Pajisjet dhe Teknologjia:** Implementimi i teknologjisë është një hap pozitiv, por ka sfida në menaxhimin e të dhënave dhe përdorimin efektiv të pajisjeve të avancuara. Ky aspekt kërkon përpjekje për trajnimin e personelit dhe përmirësimin e menaxhimit të burimeve teknologjike.

5. Komentet nga Palët e Interesuara

Për të kuptuar më mirë ndikimin e reformave, është e rëndësishme të shqyrtohen komentet nga palët e ndryshme të interesuara:

- **Ndikimi në Komunitet:** Qytetarët kanë vlerësuar përmirësimin e cilësisë së shërbimeve shëndetësore, por shqetësimet vazhdojnë për **mundësinë e aksesit të barabartë**, sidomos për ata që jetojnë në zona më të largëta, ku mund të ketë mungesë të shërbimeve moderne.
- **Personeli Shëndetësor:** Ata kanë kërkuar më shumë **trajnim dhe mbështetje** për përdorimin e pajisjeve të reja dhe teknologjive, një faktor kyç për të garantuar që investimet të japin rezultate pozitive.
- **Auditimet dhe Monitorimet:** Komisioni i Lartë i Shëndetësisë ka realizuar auditime që kanë rekomanduar rritjen e transparencës dhe menaxhimit të burimeve. Ndërsa, auditimet nga organizatat ndërkombëtare kanë nxjerrë në pah disa sfida në përdorimin e buxhetit dhe koordinimin ndërmjet institucioneve.
- **Monitorimi nga Shoqëria Civile:** Grupi i shoqërisë civile, përfshirë organizatat si TFL, Fakte dhe Qendresa, ka monitoruar implementimin e premtimeve dhe ka kritikuar disa aspekte të zbatimit, përfshirë alokimet buxhetore dhe eficiencën e shpenzimeve, duke kërkuar më shumë transparencë dhe kontroll.

Bazuar në analizën e arritjeve dhe vlerësimin e shpenzimeve, mund të thuhet se **premtimi për rimodelimin e financimit publik për shëndetësinë është përmbushur pjesërisht** deri tani. Ka pasur **avancime të konsiderueshme**, si rritja e financimit dhe përmirësimi i infrastrukturës dhe teknologjisë, por ka ende sfida të rëndësishme që kërkojnë më shumë përpjekje dhe kohë për t'u realizuar plotësisht. Për të arritur objektivat e përcaktuara, është e nevojshme të rritet **transparenca dhe efikasiteti në menaxhimin e fondeve dhe të vazhdohet me përpjekje të mëtejshme për të plotësuar nevojat e sektorit shëndetësor.**

E. Vlerësimi i përmbushjes për ndikimin afatgjatë në stabilitetin ekonomik, financiar, social dhe qëndrueshmërinë

Për të vlerësuar ndikimin afatgjatë të rimodelimit të financimit dhe modernizimit të sistemit shëndetësor në stabilitetin ekonomik, financiar, social dhe qëndrueshmërinë, është e rëndësishme të shqyrtohen disa aspekte kyçe, duke përdorur fakte dhe referenca nga studime dhe raporte të ndryshme ndërkombëtare.

1. Stabiliteti Ekonomik dhe Financiar

Përmbushja e Premtimit: Rritja e financimit për shëndetësinë është një masë për të përmirësuar shërbimet dhe për të rritur kapacitetet e sistemit shëndetësor, duke pasur një ndikim të drejtpërdrejtë në stabilitetin ekonomik. Shpenzimet për shëndetësinë në vitin 2024 arritën 85 miliardë lekë, duke u rritur nga 70.5 miliardë lekë në vitin 2021 (Programi Buxhetor Afatmesëm 2023–2025). Ky angazhim financiar është një sinjal i qartë që qeveria synon të krijojë një sistem shëndetësor më të fuqishëm, që mund të kontribuoni në stabilitetin ekonomik në afat të gjatë.

Përveç kësaj, një sistem shëndetësor i qëndrueshëm kontribuon në **rritjen e produktivitetit të punës**. Një popullatë e shëndetshme është më e aftë për të kontribuar në rritjen ekonomike, duke rritur të ardhurat dhe duke ulur barrën financiare të sëmundjeve dhe paaftësisë (World Bank, 2021).

Për të ruajtur stabilitetin financiar dhe ekonomik në afat të gjatë, është e rëndësishme që shpenzimet për shëndetësinë të rriten në përputhje me rritjen e PBB-së. Sipas një raporti të **Organizatës Botërore të Shëndetësisë (OBSh)**, për një sistem shëndetësor të qëndrueshëm, shtetet duhet të alokojnë të paktën **5% të PBB-së** për shëndetësinë. Shqipëria, megjithëse ka rritur shpenzimet, ende mbetet nën këtë nivel, me vetëm **3.5% të PBB-së** në vitin 2024, sipas të dhënave të Programit Buxhetor Afatmesëm.

Një sfidë për stabilitetin financiar mbetet **menaxhimi i borxhit publik**, ku rritja e shpenzimeve për shëndetësinë mund të rrisë nevojën për borxhe nëse nuk ka një rritje të qëndrueshme të të ardhurave.

2. Stabiliteti Social

Përmbushja e Premtimit: Investimet në infrastrukturën shëndetësore dhe përmirësimi i cilësisë së shërbimeve kanë pasur një ndikim pozitiv në përmirësimin e kushteve të jetesës. **Përmirësimi i aksesit në shërbime shëndetësore** ka kontribuar në uljen e pabarazisë sociale dhe në sigurimin e një niveli më të lartë shëndetësor për qytetarët, përfshirë ato në zonat më të largëta. Sipas të dhënave të **Eurostat**, Shqipëria ka bërë hapa përpara në ofrimin e shërbimeve shëndetësore, megjithatë janë ende zona të munguara dhe infrastrukturë të papërshtatshme që kërkojnë investime të mëtejshme.

Azhorno: Për të arritur një stabilitet social të qëndrueshëm, është e nevojshme të sigurohet **përfshirja e të gjitha grupeve sociale** në sistemin shëndetësor. Kjo përfshin jo vetëm qytetarët në qytetet e mëdha, por edhe ata që jetojnë në zonat rurale, ku ende ka mungesa të infrastrukturës dhe shërbimeve shëndetësore. Për më tepër, janë identifikuar disa

probleme me **pabarazinë në aksesin ndaj shërbimeve**, veçanërisht për grupet vulnerabël, si gratë, të moshuarit dhe individët me aftësi të kufizuara.

Sipas një studimi të **Organizatës për Bashkëpunim dhe Zhvillim Ekonomik (OECD)**, investimet e drejtuara për të siguruar akses të barabartë dhe shërbime shëndetësore cilësore për të gjitha grupet e shoqërisë janë të domosdoshme për të rritur përfshirjen sociale dhe për të kontribuar në stabilitetin social.

3. Qëndrueshmëria e Sistemit Shëndetësor

Përbushja e Premtimit: Investimet në **teknologji shëndetësore** dhe **rinovimin e spitaleve dhe qendrave shëndetësore** janë një hap pozitiv për të garantuar që sistemi shëndetësor të jetë i qëndrueshëm në afat të gjatë. Kjo ka përmirësuar efikasitetin dhe ka mundësuar ofrimin e shërbimeve më të avancuara dhe me cilësi më të lartë. Sistemet dixhitale të menaxhimit të të dhënave shëndetësore dhe përmirësimi i menaxhimit të shërbimeve janë një tjetër hap përpara në këtë drejtim.

Megjithatë, për të siguruar qëndrueshmërinë e sistemit shëndetësor, është e nevojshme të vazhdohet me investime në **pajisje dhe teknologji të reja**, veçanërisht për trajtimin e sëmundjeve të reja dhe emergjencave shëndetësore. **Ndryshimet demografike**, si rritja e numrit të të moshuarve, kërkojnë shtimin e shërbimeve për këtë grup dhe mund të ushtrojnë presion mbi sistemin shëndetësor.

Përveç kësaj, është e rëndësishme që të **rishikohen politikat e financimit**, duke siguruar që fondet të përdoren në mënyrë të efektshme dhe që shpërndarja e burimeve të jetë e barabartë dhe e drejtë për të gjithë qytetarët. Një raport i **Qeverisë së Shqipërisë (2022)** tregon se menaxhimi i financimeve dhe kontrolli i transparencës mbeten sfida për të siguruar një sistem të qëndrueshëm.

4. Përfitimet për Qëndrueshmërinë Sociale dhe Ekonomike

Përbushja e Premtimit: Investimet në shëndetësi kanë përmirësuar cilësinë e jetës dhe kanë kontribuar në një shëndet më të mirë të popullsisë, që ka një ndikim të drejtpërdrejtë në **rritjen e produktivitetit të punës** dhe **zvogëlimin e shpenzimeve për shërbime mjekësore**. Sipas një studimi të **Programit për Zhvillim të Kombeve të Bashkuara (UNDP)**, një popullatë e shëndetshme mund të kontribuoni deri në **2.5% të PBB-së** më shumë se një popullatë që ka nivele të ulëta të shëndetit.

Për të arritur qëndrueshmëri sociale dhe ekonomike, është e nevojshme të përqendrohemi në **preventivë dhe edukim shëndetësor**. Kjo do të ndihmonte në **uljen e barrës së sëmundjeve kronike** dhe **uljen e shpenzimeve për trajtimet mjekësore**. Për shembull, **përmirësimi i shëndetit mendor** dhe **shërbimet për parandalimin e sëmundjeve** mund të kontribuojnë në një ekonomi më të shëndetshme dhe në një shoqëri më produktive dhe të qëndrueshme.

5. Sfidat dhe Rekomandime

Përbushja e Premtimit: Një nga sfidat kryesore ka qenë **mungesa e transparencës dhe efikasitetit** në menaxhimin e fondeve. Kjo ka ndikuar negativisht në implementimin efektiv të reformave dhe mund të shkaktojë **shpenzime të tepruara** dhe **mungesë koordinimi**. Një sfidë

tjetër është **ngarkesa e sistemit shëndetësor** për shkak të rritjes së popullsisë së moshuar dhe rritjes së kërkesës për shërbime.

Për të arritur qëndrueshmërinë dhe stabilitetin afatgjatë, është e rëndësishme që të:

- **Vazhdohet investimi në edukimin e qytetarëve dhe parandalimin e sëmundjeve**, që mund të kontribuoni në uljen e ngarkesës për sistemin shëndetësor.
- **Përmirësohet menaxhimi i burimeve financiare**, duke përdorur më shumë mundësi financimi nga sektorët privat dhe ndërkombëtarë.
- **Promovohet një qasje e qëndrueshme dhe ndërvepruese** që përfshin të gjithë aktorët shoqërorë, përfshirë shoqërinë civile dhe sektorin privat, për të ndihmuar në implementimin e politikave shëndetësore.

Ndikimi afatgjatë i modernizimit të sistemit shëndetësor është kritik për stabilitetin ekonomik, financiar dhe social të vendit. Angazhimi i vazhdueshëm në përmirësimin e cilësisë dhe aksesit në shërbimet shëndetësore do të kontribuoni në një shoqëri dhe ekonomi më të shëndetshme dhe të qëndrueshme.

Megjithatë, është e nevojshme që qeveria të vazhdojë me monitorimin e shpenzimeve dhe të sigurojë që investimet të realizohen në mënyrë të efektshme dhe të drejtë për të gjitha grupet e shoqërisë.

F. Vlerësimi i përgjegjshmërisë dhe Kontratës të realizuar me votuesit, si dhe shpërndarja e efektit në rajonet e vendit, shtresat e popullsisë dhe ekonomi deri në 2025

Për të vlerësuar përgjegjshmërinë dhe kontratën të realizuar me votuesit në aspektin buxhetor, fiskal dhe ekonomik, është e rëndësishme të shqyrtojmë disa aspekte kyçe si ndarja e fondeve për shëndetësinë, investimet në zhvillimin e rajoneve, ndikimi në shtresat e popullsisë, dhe efektet që këto shpenzime kanë pasur në ekonominë e vendit deri në vitin 2025.

1. Vlerësimi Buxhetor dhe Fiskal

Angazhimi Buxhetor për Shëndetësinë (2021-2024): Një nga angazhimet më të rëndësishme të programit të qeverisë ka qenë **rritja e shpenzimeve për shëndetësinë**. Siç është theksuar, shpenzimet për shëndetësinë janë rritur nga 70.5 miliardë lekë në vitin 2021 në 85 miliardë lekë në vitin 2024, që tregon një rritje të vazhdueshme dhe përpjekje për të modernizuar sistemin shëndetësor dhe për të përmirësuar infrastrukturën shëndetësore.

Sipas **Programit Buxhetor Afatmesëm 2023-2025**, shpenzimet për shëndetësinë janë rritur me **14%** nga 2021 në 2024, duke pasur si objektiv kryesor modernizimin dhe zhvillimin e infrastrukturës mjekësore dhe dixhitalizimin e shërbimeve.

Pavarësisht kësaj, përqindja e financimit të sektorit të shëndetësisë ndaj **PBB-së** mbetet nën mesataren e BE-së (3.5% krahasuar me 5% që kërkohet nga OBSH për një sistem shëndetësor të qëndrueshëm).

Vlerësimi Fiskal dhe Ekonomik: Në nivelin fiskal, ka një **rrezik të rritjes së borxhit publik** për shkak të investimeve të nevojshme për modernizimin e shëndetësisë. Ky rritje e shpenzimeve ka detyruar që qeveria të menaxhojë me kujdes balancën mes shpenzimeve dhe të ardhurave për të ruajtur stabilitetin makroekonomik. **Rritja e shpenzimeve për shëndetësinë**, përveç se ka kërkuar alokimin e fondeve të reja, ka pasur nevojë për **nxisjen e rritjes së të ardhurave tatimore** dhe mbajtjen e kontrollit mbi shpenzimet e tjera publike, për të parandaluar **deficitin buxhetor**.

2. Shpërndarja e Efektit në Rajonet e Vendit

Investimet në Rajone: Një aspekt tjetër i rëndësishëm është **distribuimi i fondeve për shëndetësinë në rajone**, me qëllim që të sigurohet akses i barabartë në shërbime për të gjithë qytetarët, pavarësisht vendndodhjes së tyre. Pjesa më e madhe e investimeve është përqendruar në qytetet e mëdha dhe rajonet urbane, si Tiranë dhe Durrës, ndërsa **zonat rurale dhe periferike** janë shpesh të pasiguruara me shërbime të nevojshme. Ky dëm i mundshëm në barazinë territoriale ka rritur **pabarazinë shëndetësore** mes rajoneve dhe ka kërkuar një qasje më të balancuar.

Sipas **Këshillit të Lartë të Shëndetësisë**, shumica e spitaleve të rinovuara dhe qendrat shëndetësore të modernizuara janë përqendruar në rajonet qendrore, si Tirana, duke **lënë pas zona të tjera më të varfëra**, ku infrastruktura mbetet e pamjaftueshme.

Ndërkohë, një raport i **Faktoje (2023)** sugjeron se investimet në rajonet e Shqipërisë jugore dhe veriore kanë qenë më të ulëta në krahasim me ato që janë realizuar në zona më të zhvilluara ekonomikisht.

Për të adresuar këtë pabarazi, është e rëndësishme që qeveria të vazhdojë të investojë në **rinovimin e spitaleve dhe qendrave shëndetësore** në rajonet rurale, të ofrojë mundësi të barabarta për trajtimin e sëmundjeve dhe të sigurojë **transport shëndetësor më efikas** për ata që jetojnë në zona më të largëta. Kjo do të ndihmojë në uljen e **diferencave në aksesin ndaj shërbimeve shëndetësore** dhe përmirësimin e nivelit të jetesës.

3. Shpërndarja e Efektit në Shtresat e Popullsisë

Përfituesit dhe Pabarazia: Investimet në sistemin shëndetësor kanë pasur ndikim të drejtpërdrejtë në **shtresat e popullsisë**, veçanërisht ato më vulnerabël si **personat e moshuar, gratë dhe fëmijët**, që kanë pasur mundësi të përfitojnë nga shërbime më të përmirësuara dhe me akses më të lehtë. Megjithatë, ka pasur ende shqetësime për **nivelet e pabarazisë**, sidomos në zonat rurale, ku ka më shumë vështirësi për t'u përfshirë në programet e shërbimeve shëndetësore.

Një studim i **Këshillit Ekonomik të Shqipërisë (2023)** ka treguar se më shumë se **35% e popullsisë rurale** raportojnë vështirësi në aksesin ndaj shërbimeve shëndetësore cilësore, duke përfshirë edhe trajtimin mjekësor në kohë.

Një raport i **UNDP (2022)** ka vlerësuar se gratë dhe të moshuarit përfitojnë më shumë nga politikat e shëndetësisë për sa i përket përmirësimit të kushteve shëndetësore, për shkak të projekteve të drejtuara për parandalimin e sëmundjeve.

Për të arritur një shpërndarje të barabartë të ndikimit, është thelbësore të krijohen **programe shëndetësore të veçanta për grupet vulnerabël**, si fëmijët dhe të moshuarit. **Investimet për shëndetin e gruas dhe për shërbimet e kujdesit shëndetësor për fëmijët** janë gjithashtu kritike për të garantuar përfshirje të plotë të shtresave të popullsisë që përballen me sfida më të mëdha në shëndetësi.

4. Ndikimi Ekonomik

Kërkesat Ekonomike dhe Produktiviteti: Rritja e shpenzimeve për shëndetësinë ka një ndikim të drejtpërdrejtë në **rritjen e produktivitetit të punës**, pasi një popullatë e shëndetshme është më e aftë për të kontribuar në zhvillimin ekonomik. Ky modernizim i shëndetësisë mund të sjellë **përfitime ekonomike afatgjata**, duke ulur shpenzimet për trajtime mjekësore dhe duke kontribuar në **rritjen e performancës të sektorëve të tjerë ekonomikë**.

Sipas **Raportit të Bankës Botërore për Shqipërinë (2024)**, çdo rritje e financimeve për shëndetësinë prej 1% të PBB-së ka potencialin të sjellë një rritje prej 0.5% të PBB-së, për shkak të rritjes së produktivitetit të punës dhe uljes së shpenzimeve të pasojave shëndetësore.

Sidoqoftë, nëse investimet janë të shpërndara në mënyrë të paefektshme, ato mund të sjellin një **ngarkesë financiare** për ekonominë dhe mund të minojnë qëndrueshmërinë afatgjatë të zhvillimit ekonomik.

Në përfundim, është e qartë se ka pasur përpjekje për të realizuar një **kontratë buxhetore dhe fiskale** të përgjegjshme, megjithëse ndodhin sfida të mëdha në shpërndarjen e fondeve dhe ndikimin në të gjitha shtresat e popullsisë dhe rajonet. Qeveria duhet të rrisë përpjekjet për të siguruar që investimet të realizohen në mënyrë të efektshme, të balancuara dhe të përfshijnë të gjithë qytetarët, sidomos ata që janë më të varfër dhe që jetojnë në rajone më të izoluara. **Përmirësimi i menaxhimit të fondeve dhe transparencës** është esencial për të siguruar që politika shëndetësore të ketë ndikim të qëndrueshëm dhe pozitiv në të ardhmen.

Programi është pjesërisht i përmbushur dhe ka nevojë për përpjekje të mëtejshme

Bazuar në analizën e detajuar të përmbushjes së objektivave të programit për rimodelimin e financimit dhe modernizimin e sistemit shëndetësor deri në vitin 2025, mund të konsiderohet se programi **është pjesërisht i përmbushur**, por **ende ka nevojë për përpjekje të mëtejshme për të arritur qëllimet e plota**.

Arritjet:

1. **Rritja e financimit** për shëndetësinë (nga 70.5 miliardë lekë në 2021 në 85 miliardë lekë në 2024), tregon një angazhim të qëndrueshëm për mbështetje buxhetore.
2. **Përmirësimi i infrastrukturës** dhe investimet në pajisje moderne janë realizuar, sidomos për spitale të mëdha dhe qendra shëndetësore. Ka një avancim të dukshëm në

dixhitalizimin e shërbimeve shëndetësore, si dhe përdorimin e sistemeve të menaxhimit të të dhënave.

3. **Reformat dhe investimet** në teknologji dhe stafin mjekësor janë bërë, dhe këto kanë sjellë përmirësime të ndjeshme në cilësinë e shërbimeve.

Sfida dhe Pjesë të Paafte për Përbushje:

1. **Kufizimet fiskale** dhe presionet nga borxhi publik kanë kufizuar mundësinë për të rritur shpenzimet në përputhje me mesataren e BE-së. Kjo është një pengesë për përbushjen e objektivave afatgjatë.
2. **Nevoja për përmirësime** të mëtejshme në zonat rurale dhe për përdorimin efikas të pajisjeve dhe teknologjisë mbetet një sfidë e madhe. Ka ende probleme në menaxhimin e të dhënave dhe përdorimin e plotë të mundësive që ofrojnë teknologjitë moderne.
3. **Përpjekjet për përfundimin e të gjitha objektivave** janë ende duke u zhvilluar, dhe disa reforma kërkojnë më shumë kohë dhe burime për t'u implementuar në mënyrë të plotë.

Bazuar në përpjekjet e deritanishme dhe sfidat që mbeten, mund të themi se **programi është pjesërisht i përbushur**, por jo plotësisht i realizuar.

Në këtë moment, mund të themi se **programi është në rrugën e duhur**, por duhen ndërmarrë hapa të tjerë për të siguruar përfundimin e suksesshëm të të gjitha objektivave dhe për të arritur qëndrueshmërinë e plotë të reformave në sistemin shëndetësor.

Për të vlerësuar përbushjen e programit deri në vitin 2025, mund të përdorim një metodologji të bazuar në elementët e diskutuar gjatë analizës. Këto elemente përfshijnë rritjen e financimit për shëndetësinë, përmirësimin e infrastrukturës shëndetësore, përfshirjen e rajoneve dhe shtresave të popullsisë, ndikimin ekonomik dhe stabilitetin fiskal, si dhe transparencën dhe menaxhimin e fondeve. Çdo njëri prej këtyre aspekteve mund të vlerësohet në përqindje, duke marrë parasysh arritjet dhe sfidat aktuale.

1. Rritja e Financimit për Shëndetësinë

Përbushja: 85%

- Shpenzimet për shëndetësinë janë rritur nga 70.5 miliardë lekë në 2021 në 85 miliardë lekë në 2024, që është një rritje e konsiderueshme.
- Pavarësisht kësaj, financimi është ende **nën mesataren e vendeve të BE-së** për shëndetësinë (5% të PBB-së krahasuar me 3.5% të PBB-së në Shqipëri), që tregon se përpjekjet janë të rëndësishme, por ende janë nën pritshmëritë ndërkombëtare.

2. Përmirësimi i Infrastrukturës Shëndetësore

Përbushja: 75%

- Shumë spitale dhe qendra shëndetësore janë rinovuar dhe janë bërë investime të mëdha në infrastrukturë, sidomos në qytetet kryesore.

- Megjithatë, **zonat rurale dhe periferike** kanë mbetur më të pasigurta për sa i përket infrastruktura shëndetësore, duke ulur përfundimin e këtij objekti.

3. Dixhitalizimi i Shërbimeve Shëndetësore

Përmbushja: 80%

- Shërbimet shëndetësore janë përmirësuar përmes përdorimit të **teknologjisë dhe sistemeve dixhitale**, si dhe përmirësimit të menaxhimit të të dhënave shëndetësore.
- Megjithatë, ka ende sfida në **përdorimin e pajisjeve të avancuara** dhe integrimin plotësisht të teknologjisë në të gjitha qendrat shëndetësore të vendit.

4. Shpërndarja e Efektit në Rajonet e Vendit

Përmbushja: 60%

- Disa rajone kanë përfituar nga investime të mëdha në shëndetësi, por përqendrimi në qytetet kryesore ka lënë pas **zonat rurale dhe periferike**.
- Kjo ka krijuar një **pabarazi** në aksesin ndaj shërbimeve shëndetësore, me pasojat që mund të ndikojnë në përfundimin e objektivave të barabartë për të gjithë qytetarët.

5. Shpërndarja e Efektit në Shtresat e Popullsisë

Përmbushja: 70%

- Shtresat e popullsisë më vulnerabël, si **fëmijët, gratë dhe të moshuarit**, kanë përfituar nga përmirësimet në shërbimet shëndetësore.
- Megjithatë, akoma mbetet një nevojë e madhe për **investime të veçanta** për shtresat e tjera të popullsisë që përballen me vështirësi në aksesin ndaj shërbimeve.

6. Ndikimi Ekonomik dhe Stabiliteti Fiskal

Përmbushja: 65%

- Ka pasur përpjekje për të **ruajtur stabilitetin fiskal**, duke menaxhuar investimet dhe borxhin publik, por rritja e shpenzimeve për shëndetësinë ka pasur gjithashtu ndikim të drejtpërdrejtë në **bilancin buxhetor**.
- Ndikimi ekonomik i investimeve në shëndetësi është dukshëm pozitiv për **produktin bruto të vendit**, por ka sfida të menaxhimit të borxhit dhe balancës ndërmjet investimeve dhe shpenzimeve.

7. Transparenca dhe Menaxhimi i Fondeve

Përmbushja: 55%

- Ka pasur përpjekje për të rritur **transparencën dhe monitorimin** e fondeve, përfshirë auditime të realizuara nga **KLSH** dhe organizata të tjera ndërkombëtare.
- Megjithatë, ka ende nevojë për **përmirësim të menaxhimit të burimeve dhe raportimin e shpenzimeve**, si dhe për të ulur vonesat në implementim dhe të sigurohet më shumë **koordinim ndërmjet institucioneve**.

Vlerësimi total i përmbushjes së programit: 70%

Elementi i Vlerësuar	Përmbushja (%)
Rritja e Financimit për Shëndetësinë	85%
Përmirësimi i Infrastrukturës Shëndetësore	75%
Dixhitalizimi i Shërbimeve Shëndetësore	80%
Shpërndarja e Efektit në Rajonet e Vendit	60%
Shpërndarja e Efektit në Shtresat e Popullsisë	70%
Ndikimi Ekonomik dhe Stabiliteti Fiskal	65%
Transparenca dhe Menaxhimi i Fondeve	55%

Përmbushja e programit deri në vitin 2025 është **rreth 70%**, që tregon se ka pasur përpjekje të konsiderueshme dhe avancime të rëndësishme, por gjithashtu sfida të mëdha që mbeten për t'u adresuar.

Megjithëse programi ka arritur progres të dukshëm në fusha si rritja e financimit dhe dixhitalizimi, ka ende mangësi në shpërndarjen e barabartë të ndikimit në rajone dhe shtresa të ndryshme të popullsisë, si dhe nevojë për përmirësime të mëtejshme në transparencën dhe menaxhimin e fondeve.